

Underavtale

Samarbeid om svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen mellom Oslo universitetssykehus (OUS) og de 12 bydelene i sykehusets opptaksområde

1. Partene

Avtalen er inngått mellom Oslo universitetssykehus HF (OUS) og bydel X i sykehusets opptaksområde

2. Rettsgrunnlag

Avtalen har sitt rettsgrunnlag i Spesialisthelsetjenesteloven (1), Helse- og omsorgstjenesteloven (2), Pasient- og brukerrettighetsloven (3) og Helsepersonelloven (4). Den inngår som del av Tjenesteavtale 6 av 1.7.2012 – ”Samarbeid om jordmortjenester” (5) og utdypet samarbeidsområder mellom HF og bydel i Tjenesteavtalen.

3. Formål

Avtalen skal bidra til god samhandling mellom partene, og til at fødende kvinner opplever svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen som et sammenhengende, helhetlig og likeverdig tilbud fra bydel til sykehus og tilbake til bydel (8,9).

Avtalen skal ha fire hovedfokus:

- Helhetlige pasientforløp
- Medisinskfaglig samarbeid
- Brukerinvolvering
- Pasient- og pårørendeopplæring

4. 1. Ansvarsfordeling i svangerskapsomsorgen

4.1.1. Bydel har følgende ansvar:

1. Gi kvinnen den opplæringen og informasjonen som er nødvendig for at hun skal kunne ta et informert valg om ulike svangerskaps- og fødetilbud. Opplæringen skal tilpasses den enkeltes muligheter til å forstå. Pårørende inviteres med til samtale dersom det er kvinnens ønske. Kvinner som ikke behersker norsk, har rett til tolk (3,18)
2. Tilby oppfølging i svangerskap og barseltid etter retningslinjer for svangerskapsomsorgen (2018) og barselomsorgen (2014).
3. Henvise til fødeplass, fortrinnsvis etter kvinnens eget ønske. Henvise til konsultasjon/samtale med lege eller jordmor ved fødeavdelingen ved behov. Jordmor må skrive navn og helsestasjon på henvisningen for å få epikrise tilbake.

4. Ha ansvar for at Helsekort for gravide blir fullstendig og korrekt utfylt, og sikre at skriftlig kopi av blodprøvescreening og evt. andre nødvendige prøvesvar følger kvinnen.
5. Informere om mulighet for tidlig hjemreise (< 24 t) fra barsel for kvinner som innfrir kriteriene slik at hun kan ta et informert valg (14)
6. Følge MRSA-veilederen fra FHI (12) for kartlegging og prøvetaking. Dokumentere prøvesvar på Helsekort for gravide. Hvis kjent, påføres MRSA-status elektronisk i henvisning til fødeavdelingen, samt at det sendes dialogmelding¹ til fødeavdeling hvis positiv prøve avdekkes senere i svangerskapet. Positivt MRSA svar må i tillegg gis til fødeavdelingen pr. telefon
7. Påføre på Helsekort for gravide om kvinnen trenger MMR-vaksinasjon i barseltiden.
8. Ved avdekking eller kjennskap til et rusmiddelproblem, alvorlige psykiske helseproblemer og / eller vanskelig psykososial livssituasjon hos den gravide, bør den gravide, basert på informert samtykke, henvises Ullevål-team. Ullevål-team vil så ha ansvar for etablering av samarbeid med primærhelsetjenesten og eventuelt spesialisthelsetjenesten om videre oppfølging. Ha som mål å sikre adekvate tiltak dersom kvinnen ikke tar i mot tilbud om oppfølging (4).
9. Der det blir påvist at den gravide er RhD-negative, følges den ordinære retningslinjen²
10. Ved øyeblikkelig hjelp tilstander, må det tas telefonisk kontakt med sykehuset

4.1.2. OUS ved fødeavdelingen har følgende ansvar:

1. Dokumentere viktig informasjon ved polikliniske besøk på Helsekort for gravide. Polikliniske notater, epikriser og informasjon om videre oppfølging sendes elektronisk til fastlege/ henvisende lege og jordmor i svangerskapet

4.2. Ansvarsfordeling ved barselseksjonen og ved utreise fra barsel

4.2.1. OUS har følgende ansvar:

1. Sikre og dokumentere at helsestasjonen og fastlege får melding om utreise for mor og barn ved elektronisk meldingsutveksling på utreisedag. «Epikrise barn» og «Epikrise mor» sendes i tillegg med mor som papirversjon ved utreise.
2. Benytte «Seleksjonskriterier» og «Sjekkliste» for mor og barn ved tidlig utreise fra barsel, dvs. innen 24 timer etter fødsel (6), se dok. Id 11828

---

¹ <https://ehandboken.ous-hf.no/document/135556/fields/23>
<https://ehandboken.ous-hf.no/document/135520/fields/23>

² <http://ehandbok.ous-hf.no/document/658>

3. Gi tilbud om å gjennomgå fødselsforløpet samt annen relevant dokumentasjon med kvinnen før utreise. Det må legges en individuell skriftlig plan for videre oppfølging for mor og barn (14). Kvinner som ikke behersker norsk, har rett til tolk (3,18)
4. Ved behov for medisinsk oppfølging for mor, skal det sikres timeavtale hos fastlegen før utreise fra barsel. Det skal dokumenteres i epikrisen (20)
5. Informere kvinnen før utreise fra barsel om hvor hun skal henvende seg ved behov for akutt medisinsk hjelp 24/7, eller rådgivning for mor og barn etter utreise (7, 21), ³og til Fødeavdelingens hjemmeside, OUS⁴
6. Barnet veies i henhold til nasjonale faglige retningslinjer (17). Poliklinisk notat for barn som kommer tilbake til sykehus for vektkontroll og hørselstest, sendes elektronisk til helsestasjonen.
7. Med mindre kvinnen motsetter seg det, informere helsestasjon og fastlege i forkant av utreise om mor og barn med spesielle behov. Sikre adekvat oppfølging av barnet uansett.(4)
8. Ved dødfødsler skal det gis informasjon til fastlege og jordmor i svangerskapet. Epikriser sendes etter vanlige retningslinjer. Helsestasjonen kontaktes etter avtale med kvinnen.
9. Sørge for vaksinasjon av Hepatitt B til nyfødte etter kriterier/retningslinjer (16)
10. Sørge for MMR vaksinasjon av mor hvis hun er Rubella negativ etter retningslinjer (14, 16)
11. Ved positiv MRSA-prøve hos mor ila sykehusoppholdet, sendes svaret i dialogmelding til fastlege og bydelsjordmor etter samtykke med mor, og påføres «Epikrise mor» til fastlege og bydelsjordmor. Ved positiv MRSA-prøve hos barnet, sendes svaret i dialogmelding til helsestasjon og fastlege etter samtykke fra pårørende. Det påføres også i epikrise til fastlege og helsestasjon.

4.2.2. Bydelene har følgende ansvar

1. Ha rutiner som sikrer at helsestasjonen er tilgjengelig på telefon og dialogmelding
2. Ha rutiner som sikrer at sykehuset har oppdaterte adresse- og telefonlister over helsestasjonene, inkl. i ferier.
3. Ha et system for å etablere kontakt med den nyfødte og barselkvinnen i tråd med nasjonale faglige retningslinjer (14/19).
4. Ved patologiske funn ved barselbesøket, må jordmor kontakte rett instans for videre oppfølging (fastlege, legevakt, evt. sykehus)
5. Sikre oppfølging av gravide og barselkvinner også under ferieavvikling
6. Sikre samarbeid der det oppstår behov for spesialisthelsetjeneste hos mor eller barn i barseltiden se lenke til dok id 76862(7)
7. Sørge for vaksinasjon av BCG og Hepatitt B til nyfødte etter kriterier/retningslinjer(16)
8. Følge opp om kvinnen trenger MMR-vaksine i barseltiden.(16, side 63)

---

³ <https://ehandboken.ous-hf.no/document/76862/fields/23>

⁴ <https://oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/kvinneklubben/fodeavdelingen>

5. Avtalte samarbeidsområder

1. Helsestasjonen/Fastlege og føde- og barselseksjonene har gjensidig ansvar for utveksling av aktuell informasjon, endring i prosedyrer og evt. prosjekter som vedrører den andre part (9/10)
2. Kurs for bydelsjordmødre, helsesykepleiere og fastleger arrangeres en gang pr. år ved OUS. Ansvarlig er fagutviklingsjordmødre ved Fødeavdelingen, OUS.(9/10)
3. Jevnlige samarbeidsmøter mellom helseledere, jordmødre i bydelene, ledere ved fødeavdelingene i OUS og praksiskonsulent/fastlegerepresentant, OUS (9/10). Ansvarlig for innkalling er seksjonsleder for svangerskap, OUS
4. Plan for kompetanseutveksling, inkludert hospitering, skal inngå som tema på samarbeidsmøter. Ved revisjon av avtalen skal endringer legges fram for samarbeidspartnerne.

6. Forbedringsarbeid og avvikshåndtering

1. Partene forplikter seg til å melde og følge opp avvik. Fokus for dette skal være erfaringsutveksling og forbedringsarbeid
2. Avvik som trenger umiddelbar oppfølging fra bydel, meldes fra seksjonsjordmor på føde-/barselseksjonen til leder for helsestasjonen.
3. Avvik som trenger umiddelbar oppfølging fra føde-/barselseksjonen, meldes fra leder for helsestasjon/fastlege til seksjonsjordmor på føde-/barselseksjonen.
4. Avvik som omhandler fastlege og trenger umiddelbar oppfølging, meldes bydelsoverlege

7. Håndtering av uenighet, behandling av tvister, mislighold, ikrafttredelse, varighet og oppsigelse

Det vises til den generelle avtalen mellom Oslo kommune og helseforetak/sykehus for punktene 9, 10 og 11. (5)

8. Virketid

Avtalen gjelder for ett år om gangen med automatisk videreføring dersom ingen av partene har varslet om ønsket reforhandling

Dato.....

For Oslo kommune

For Oslo universitetssykehus

.....

.....

Referanser

1. Lov om spesialisthelsetjenesten (1999)
2. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (2011)
3. Lov om pasient- og brukerrettigheter (1999)
4. Lov om helsepersonell (1999)
5. Tjenesteavtale 6 – Samarbeid om jordmortjenester, OUS/Oslo kommune (2012)
6. Tidlig hjemreise fra føde/barselavdeling, ehåndbok, dok.id.11828, OUS
7. Akutte/polikliniske henvendelser etter utskrivning mor og barn, ehåndbok, dok.id.76862, OUS
8. Stortingsmelding nr. 12 (2008-2009): En gledelig begivenhet. Om en sammenhengende svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg
9. Samhandlingsreformen, Stortingsmelding nr.47 (2008-2009): Rett behandling, på rett sted, til rett tid
10. Utviklingsstrategi for jordmødre, (IS-1815, 2010), Helsedirektoratet
11. Et trygt fødetilbud – kvalitetskrav til fødselsomsorgen (IS-1877, 2010), Helsedirektoratet
12. <https://www.fhi.no/publ/eldre/mrsa-veilederen/>
13. Retningslinjer for svangerskapsomsorgen, (IS-1179, 2005).
14. Nasjonale faglige retningslinjer for barselomsorgen: Nytt liv og trygg barseltid for familien (IS-2057, 2014)
15. Områdeplan for Svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen i OUS sitt opptaksområde (2013-2017)
16. <http://www.fhi.no/publikasjoner-og-haandboker/vaksinasjonsboka/vaksinasjon>
17. Nasjonale faglige retningslinjer for veiing og måling (IS-1736, 2010). Helsedirektoratet
18. <https://oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/kvinneklubben/fodeavdelingen>
19. Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Helsedirektoratet
20. Anbefalinger om samarbeid mellom fastleger og sykehus i hovedstadsområdet
<https://oslo-universitetssykehus.no/avdelinger/direktorens-stab/stab-fag-pasientsikkerhet-og-samhandling/avdeling-for-samhandling-helsekompetanse-og-likeverdige-helsetjenester/anbefalinger-om-samarbeid>
- 21 Underavtale mellom OUS og BFE om spedbarn med spesielle behov
<http://ehandbok.ous-hf.no/document/111241>, Fellesdokumenter - nivå 1 - OUS/Samhandling

Underavtalen finnes også i: <https://ehandboken.ous-hf.no>

Nov 2020